

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗДО

підготовки бакалавра

спеціальності 012 Дошкільна освіта

освітньо-професійної програми Дошкільна освіта

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Організація розвивального середовища у ЗДО»
підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта,
за освітньою програмою Дошкільна освіта

Розробник: Мельник Ірина Миколаївна, доцент кафедри загальної педагогіки та
дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Семенова Н. І.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки
та дошкільної освіти**
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Семенов О. С.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка, 012 Дошкільна освіта, 012 Дошкільна освіта перший (бакалаврський) (на базі молодшого спеціаліста, молодшого бакалавра)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>5/150</u>		Рік навчання - 2
		Семестр - третій
		Лекції 4_год.
		Практичні (семінарські) 6_год. Лабораторні - год. Індивідуальні - год.
		Самостійна робота 122 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 18 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Мельник Ірина Миколаївна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Контактна інформація: 0502622028, 0671243498, imelnyk68@gmail.com

Melnik.Irina@vnu.edu.ua

Дні занять – <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

АНОТАЦІЯ

У навчальних планах ОПП «Дошкільна освіта» «**Організація розвивального середовища у ЗДО**» є вибіркоким освітнім компонентом, яка має забезпечити формування необхідних професійних компетентностей майбутніх вихователів ЗДО.

Запропонований освітній компонент спрямований на засвоєння специфіки організації освітньо-розвивального середовища у закладах дошкільної освіти, формування у них професійних умінь і навичок щодо його створення.

1. Пререквізити (*Педагогіка загальна, Дошкільна педагогіка, Практикум з дошкільної педагогіки, Вступ до спеціальності*)

2. Постреквізити (*Порівняльна педагогіка, Педагогічна етика вихователя ЗДО, Інноваційні педагогічні технології, Методичний супровід освітньої діяльності у ЗДО*).

3. Мета і завдання освітнього компонента .

Мета і завдання - забезпечити теоретичну і практичну підготовку студентів до виконання функціональних обов'язків вихователя в закладах дошкільної освіти України в контексті формування системи компетентностей щодо організації розвивального середовища у ЗДО; створити умови, наближені до практичної професійної діяльності; забезпечити розвиток творчості та креативності особистості студента; формувати в студентів прагнення до активного запровадження педагогічних інновацій у дошкільну освіту, здатність до вдосконалення умов розвивального середовища закладів дошкільної освіти відповідно до викликів сьогодення; формувати компетентності виокремлювати розвивальне середовище як умову розвитку дошкільників, проектувати і створювати розвивальне середовище для всебічного розвитку дітей дошкільного віку, забезпечувати ефективне розвивальне середовище у закладі дошкільної освіти.

4. Результати навчання (компетентності).

Таблиця 2

Загальні компетентності	КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії. КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.
Спеціальні (фахові компетентності)	КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага). КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості ("Я" дитини і його місце в довкіллі). КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі. КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням. КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності. КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності. КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку. КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості. КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей. КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу. КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками. КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання	ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку. ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності. ПР-08. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням. ПР-10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. ПР-11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому. ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці. ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності. ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей. ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленевого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
---	---

Soft skills: (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»).

1. **Системне, аналітичне та критичне мислення** (здатність знаходити та аналізувати факти, події, зміни, визначати пріоритетні та другорядні елементи у системі).
2. **Дитиноєтризм у роботі вихователя** (сприймання дитини як цінності, розуміння її потреб та швидкий підбір оптимальних педагогічних рішень для їх задоволення).
3. **Комунікативні навички** (готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу).
4. **Навички командної роботи** (здатність до роботи з оточуючими людьми, до ведення переговорів, до досягнення компромісів).
5. **Лідерство** (здатність очолити групу, вести її за собою, нести відповідальність за колективну діяльність, у т.ч. за невдачі).
6. **Креативність** (потреба у творчості та естетичний смак).
7. **Адаптивність та крос-функціональність** (здатність адаптуватися до умов, що швидко змінюються та є непередбачуваними, оперативно вирішувати освітні завдання в кризових умовах).

8. **Емоційний інтелект** (здатність розпізнавати емоції у себе та інших людей, розуміння причин зміни емоційного стану, здатність приборкувати емоції)

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, Moodle, Office 365), пояснення, розповідь, бесіда; наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5) Інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій успіху.

5. Структура освітнього компонента.

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗДО						
Тема 1. Освітньо-розвивальне середовище у ЗДО, його сутність та структура	18	1	-	15	2	-
Тема 2. Функції освітньо-розвивального середовища у ЗДО	18	1	-	15	2	-
Тема 3. Урахування особливостей дошкільників під час організації розвивального середовища закладів дошкільної освіти	14	-	2	10	2	ДС, РМГ, УО/ 25
Тема 4. Предметно-розвивальне середовище як компонент освітньо-розвивального середовища ЗДО	15	-	-	10	5	-
Разом за модулем 1	65	2	2	50	11	25 б.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗДО ВДПОВІДНО ДО ЧИННИХ ПРОГРАМ						
Тема 5. Особливості створення розвивального середовища відповідно до програм розвитку дітей дошкільного віку.	13	-	2	10	1	ДС, РМГ, УО/25
Тема 6. Інтегративний підхід до організації розвивальних центрів активності дітей-дошкільників	17	-	-	16	1	-
Тема 7. Розвиток соціальної взаємодії у ЗДО. Основні стратегії створення спільноти в групі. Види діяльності, що передбачають різні форми взаємодії	12	1	-	10	1	-
Тема 8. Стратегії забезпечення участі дітей з особливими освітніми потребами та чинники організації ефективного освітнього середовища	20	1	2	16	1	ДС, РМГ, УО, ІРС/ 25
Тема 9. Готовність майбутніх вихователів до організації розвивального середовища у ЗДО.	11	-	-	10	1	-
Тема 10. Модель підготовки майбутнього вихователя ЗДО до організації розвивального середовища	12	-	-	10	2	-
Разом за модулем 2	85	2	4	72	7	50 б.
Види підсумкових робіт (проект розвивального осередку у ЗДО складається						25 б.

<i>студентами і презентується на останньому практичному занятті)</i>							
Модульна контрольна робота							-
ІНДЗ (за наявності)							-
Інше (вказати)							-
Всього годин/Балів	150	4	6	122	18		100 б.

Примітки: ^{1/} Moodle <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2342>

Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їх поєднання для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Розвивальний простір групового приміщення передбачає створення спеціальних осередків. У групових приміщеннях ЗДО можна створити такі осередки:

- ✓ природознавчий; (15 год.)
- ✓ дитячого експериментування; самопізнання (15 год.)
- ✓ ігрової діяльності; (10 год.)
- ✓ образотворчої діяльності; (10 год.)
- ✓ музичний; (10 год.)
- ✓ художнього слова; відпочинку та усамітнення (16 год.)
- ✓ народознавства; співпраці з батьками (10 год.)
- ✓ розвивального навчання; (16 год.)
- ✓ спортивний; (10 год.)
- ✓ трудової діяльності (10 год.)

2. Територія ЗДО також є складовою розвивального простору. Пропонується виділити на території такі тематичні зони: екологічну (сад, город), де б діти могли займатися різними видами сільськогосподарської праці; архітектурно-ландшафтну; спортивно-ігрову; ігрову для моторних, дидактичних, конструктивних, сюжетно-рольових ігор тощо.

Пропонуємо студентам розробити орієнтовну модель кожного з осередків вищезазначеного розвивального середовища. Вказати основні цілі та перспективи його розвитку. Роботу можна представити у вигляді презентації, схеми, моделі (на вибір). Захист моделі відбувається на практичному занятті.

Разом - 122 год.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Організація розвивального середовища у ЗДО» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Політика щодо академічної доброчесності:

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування:

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (після погодження з деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента. (сертифікати таких платформ : vseosvita. ua, Prometheus, На урок, Педрада та інших он лайн платформ) Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передуює семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки:

https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf

Види контролю: поточний, підсумковий. **Методи контролю:** експрес-контроль підготовки до заняття, виконання домашніх творчих завдань, поточне опитування, оцінка роботи протягом практичного заняття, оформлення результатів самостійної роботи, перевірка презентацій, доповідей, тестування.

Критерії оцінювання роботи здобувачів освіти під час семестру

Таблиця 4

Бали	Критерії оцінювання
25	Здобувач освіти повною мірою розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити.
20	Загалом матеріал самостійної роботи викладений достатньо повно, але здобувач припускається певних помилок при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, трапляються неточності, деякі питання розкриті неповністю.
15	Здобувач освіти неповністю розкриває питання, винесені для опрацювання, слабо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно.
10	Оцінюється робота здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0-5	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форма контролю: залік.

Питання до заліку: перелік питань до заліку пропонується студентам на початку вивчення освітньої програми, залік проходить в усній формі (опитування, захист доповідей, проєктів)

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль проводиться у вигляді заліку в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даного освітнього компонента, сформованості компетентностей. Максимальна оцінка з підсумкового семестрового контролю становить **100 балів**. Якщо здобувач освіти за період навчання протягом семестру не набрав мінімальні 60 балів, він складає залік, відкинувши всі свої бали за поточний період, тобто має можливість набрати від 0 до 100 балів.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Аналіз ОК спеціальності «Дошкільна освіта», які сприяють успішному засвоєнню знань студентами та підготовки до роботи у ЗДО.
2. Аналіз праць сучасних педагогів – дошкільників щодо організації розвивального середовища у ЗДО в умовах сьогодення.
3. Важливість врахування особливостей функцій ОРС під час планування осередків у ЗДО.
4. Види діяльності дітей дошкільного віку у ЗДО, що передбачають різні форми взаємодії.
5. Вимоги до обладнання осередків розвивального середовища для дітей різного віку.
6. Вимоги до розвивального середовища у ЗДО для дітей з особливими освітніми потребами.
7. Готовність майбутніх вихователів до організації розвивального середовища у ЗДО.
8. Досвід роботи ЗДО м. Луцька з реалізації формування осередків розвивального середовища у ЗДО.
9. Зміст та суть предметно-розвивального середовища у ЗДО. Предметно-розвивальне середовище як компонент освітньо-розвивального середовища ЗДО
10. Інтегративний підхід до організації розвивальних центрів активності дітей дошкільного віку.
11. Модель підготовки майбутнього вихователя у ЗВО до організації розвивального середовища ЗДО.
12. Напрямки підготовки вихователів до організації та створення розвивального середовища у ЗДО.
13. Нормативні документи ЗДО, що регламентують діяльність ЗДО та умови забезпечення розвивального середовища для дітей дошкільного віку.
14. Оптимальні шляхи та методи підготовки майбутніх вихователів до організації розвивального середовища у ЗДО.
15. Освітньо-розвивальне середовище у ЗДО, його сутність та структура
16. Основні стратегії створення спільноти дітей в групі ЗДО.
17. Особливості роботи методистів ЗДО у процесі підготовки осередків розвивального середовища .
18. Особливості створення розвивального середовища відповідно до програм розвитку дітей дошкільного віку.
19. Підготовка асистентів вихователя до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.
20. Підготовка вихователя до створення мовленнєвого розвивального середовища у ЗДО.
21. Приклади створення осередків розвивального середовища у ЗДО з врахуванням інтегративного підходу. Інноваційний досвід та перспективи впровадження даного підходу.
22. Принципи обладнання осередків для дітей раннього, середнього та старшого віку у ЗДО.
23. Розвиток соціальної взаємодії у ЗДО. Основні стратегії створення спільноти в групі.
24. Соціальна взаємодія у ЗДО: суть, зміст, завдання.
25. Специфіка створення розвивального середовища у ЗДО для дітей з особливими освітніми потребами.
26. Створити та презентувати проєкт оптимального розвивального середовища у ЗДО (осередок студент обирає сам).
27. Суть інтегративного підходу до організації розвивальних осередків у ЗДО.
28. Урахування вікових особливостей дошкільників під час організації розвивального середовища закладу дошкільної освіти.
29. Характеристика діючих програм розвитку дітей (основних та парціальних) та можливості створення осередків розвивального середовища на сучасному етапі
30. Характеристика та функції осередку народознавства.
31. Характеристика та функції осередку самопізнання
32. Характеристика та функції осередку співпраці з батьками.
33. Характеристика та функції осередку трудової діяльності.

34. Характеристика та функції осередку художнього слова.
35. Характеристика та функції музичного осередку.
36. Характеристика та функції осередку відпочинку та усамітнення
37. Характеристика та функції осередку образотворчої діяльності
38. Характеристика та функції природознавчого осередку у ЗДО
39. Характеристика та функції розвивального середовища, його структура.
40. Характеристика та функції спортивного осередку.
41. Характеристика та функції осередку дитячого експериментування у ЗДО.

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Андрущенко Т.К. Пріоритетні аспекти модернізації освітнього середовища дошкільного навчального закладу. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2017. Вип. 2. С. 24-32.
2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / наук. кер. О. Л. Кононко. К.: Світлич, 2008. 430 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України № 33 від 12.01.2021 р. / Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 09.12.2022).
4. Богуш А. М. Теоретичні аспекти виховання мовної особистості дошкільника/А. М. Богуш//Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету [педагогічні науки]. Бердянськ : БДПУ, 2005. № 2. 198 с.
5. Богуш А. М. Феномен «предшкільна освіта» в системі неперервної освіти / А. М. Богуш // Матеріали першого міжнародного педагогічного конгресу «Дошкільна, передшкільна і початкова освіта : реалії і перспективи». Одеса, 2011. С. 6-8.
6. Гонтаровська Н. Б. Освітнє середовище як фактор розвитку особистості дитини : монографія / Н. Б. Гонтаровська. - К. : Вид-во РВА «Дніпро», 2010. 623 с.
7. Карабаєва Терещенко Л. А. Розвивальне освітнє середовище ЗДО: основні компоненти, етапи формування та критерії його оцінювання. *Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. 2020. Т. 4 (Вип. 16). С. 89-101.
8. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника (системний підхід) : [монографія] / О. Л. Кононко. К. : Стило, 2000. 336 с.

9. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку /Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTcJ-NO3SISU47Gd/view> (дата звернення: 09.12.2022).
10. Корендо Р. Предметне розвивальне середовище як чинник всебічного розвитку дитини / Р. Корендо, С. Бабіч // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2011. № 9. С. 44-50.
11. Кошель В.М., Соболев К.М. Особливості формування освітньо-розвивального середовища в дошкільних навчальних закладах. Український психолого-педагогічний збірник : наук. журнал. Львів, 2017. №10 (10). С. 104-108.
12. Кошіль О.П. Освітнє середовище дошкільного навчального закладу: генеза та сутнісний зміст поняття. *Освітологічний дискурс*, 2017. № 3-4 (1819). С. 150-162.
13. Крутий К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація / Катерина Крутий. [2-ге вид.]. Запоріжжя : ТОВ "ЛПКС" ЛТД, 2006. 168 с.
14. Крутий К. Освітній простір дошкільного навчального закладу : монографія : у 2 ч. / К. Крутий. - К. : Освіта, 2009. - Ч. 1. - 302 с.
15. Монтессори М. Помогі мне еделать зто самому / Мария Монтессори ; [сост., вступ, статья М. В. Богуславский, Г. Б. Корнеулов]. М. : Издат. Дом "Карапуз", 2002. 272 с.
16. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. 2-ге вид., зі зм. та доп. / авт.-упор. А.П. Бурова. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 296 с.
17. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 р. № 86). / Кабінет міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-п#Text> (дата звернення: 09.12.2022).
18. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка : підручник / Тамара Поніманська. те вид., переробл. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
19. Про дошкільну освіту: Закон України від 11 липня 2001 р. № 2628-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 09.12.2022).
20. Програми розвитку дітей дошкільного віку / Департамент освіти і науки Запорізької міської ради. URL: <https://osvita.city/osvita/doskilna-osvita/programi-rozvitku-ditej-doskilnogo-viku> (дата звернення: 09.12.2022).
21. Психолого-педагогічні умови організації розвивального середовища в закладах освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. 6-7 травня 2010 р. Херсон: ХДУ, 2010. 368 с.
22. Резніченко І. Створення розвивального простору у групових приміщеннях дошкільного закладу / І. Резніченко // Практика управління дошкільним закладом. 2011. № 1. С. 27-40.
23. Сухомлинський В. О. Роль особистості вчителя в духовному житті колективу та особистості / В. О. Сухомлинський // Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5т. К.: Рад. шк., 1977. Т. 1.1977.-С. 588-604.
24. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський // Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т.К. : Рад. шк., 1977. Т. 3.1977.С. 7-279.
25. Сухомлинський В. О. Слово про слово / В. О. Сухомлинський // Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. К.: Рад. шк., 1977. Т. 5. 1977.С. 160-167.

Додаткова

1. Ладивір С. Радість розвитку. Взаємодія дорослого з дитиною / Світлана Ладивір. К. : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. 128 с.
2. Медіна Джон. Правила розвитку мозку дитини / Джон Медіна ; пер. з англ. Тетяни Рабчак. 2-ге вид., випр.. К. : Наш формат, 2016. 320 с.

3. Мельник І.М. Вплив сім'ї на формування гуманних взаємостосунків у дітей дошкільного віку. *Науковий журнал: « Acta Peadagogika Volynieses»*. Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип.1 С.28-35.
4. Мельник І.М., Заремба Л.В. Організаційні основи безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку. *Дошкільна освіта: теорія, методика, інновації*: зб. матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. Луцьк: 15 листопада. 2021 С.41-45
5. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" / О. Л. Кононко, З. П. Плохій, А. М. Гончаренко та ін. - К. : Світич, 2009. - 208 с.
6. Писарчук О. Т. Особливості формування освітньо - розвивального середовища дошкільних освітніх закладів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : Педагогіка. 2012. № 2. С. 44-51.

Інтернет-ресурси та інші джерела

1. Бібліотека Волинського національного університету: веб-сайт. URL: <http://library.lutsk.ua>
2. Міністерство освіти і науки України: веб-сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua